

В останній час заняття проводяться у системі Microsoft Teams. Проведення практичних занять до того ж проводиться за допомогою програми AnyDesk, яка дозволяє заходити на робочий стіл віддаленої робочої станції кабінету променевої діагностики та приймати участь в обстеженні пацієнтів в реальному режимі часу.

Висновки. Використання елементів телемедицини дозволяє в умовах воєнного часу на Україні підвищити якість післядипломного післядипломного навчання лікарів променевої діагностики, скорочуючи витрати коштів та часу як співробітників кафедри, так і лікарів, що знаходяться як на території підконтрольній Україні, так і на тимчасово окупованих територіях чи за кордоном.

Література

1. Законопроект «Про телемедицину», Реєстр. № 10196 від 14.03.2012 р. – Режим доступу: <http://www.apteka.ua/article/130911>
2. Одаренко Сергей. Врача кликали? Українські депутати мають наміри популяризувати телемедицину. 12.04.2012 р. – Режим доступу: <http://focus.ua/society/227311/>
3. Черненко З.С., Панів Н.А. Правове підґрунтя телеконсультування і теледіагностики в Україні // Наукові записки НаУКМА. Том 129. Юридичні науки. – С. 97 – 99.
4. Черемісіна В.В., Снісаренко П.І. Телемедицина та її роль у реформуванні системи охорони здоров'я / Наукові праці. Техногенна безпека. Випуск 191. Том 203. – Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/technogen/2012/203-191-23.pdf>
5. Овчинников В.В. Телемедицина: проблеми правового регулювання // Медичний журнал, 2013, № 3. – С. 12 – 15.
6. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 26.03.2010 р. № 261 «Про впровадження телемедицини в закладах охорони здоров'я». – Режим доступу: http://moz.gov.ua/ua/portal/dn_20100326_261.html.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ЗДМФУ: ТРАНСФОРМАЦІЙНИЙ ДОСВІД І СТРАТЕГІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ

Н.В. Спиця, доцент кафедри суспільних дисциплін

Виховний процес є невід'ємною частиною вищої освіти, адже саме поняття «університет» передбачає отримання універсального знання про специфіку професійного та соціального. Віктор Франкл вважав, що «людина здатна змінювати світ на краще, якщо це можливо, і змінювати на краще себе, якщо це необхідно». Якщо ти прийшов в університет навчати або навчатися, то це завжди про прагнення змінювати себе на краще. А яким чином буде змінювати цей світ та нашу державу прийдедне покоління, саме ті, хто зараз отримують знання в закладах вищої освіти, залежить від того, які знання вони отримують, які спеціалісти з ними працюють та які акценти розставлено у гуманітарній складовій освіти та, безпосередньо, у виховній роботі із молоддю.

Серед головних складностей сьогодення найочевиднішою є війна, яка визначає наше життя. Он-лайн навчання до якого ми призвичаювались ще в період суворого карантину вже не було для нас складним квестом. Але людина в своєму природному стані має проживати соціальну комунікацію у всій її повноті. Варто додати до викликів і стан постійного стресу в якому перманентно перебувають українці під час війни. Серед головних завдань першочерговим є необхідність посилювати національно-патріотичне виховання молоді (що є логічним під час повномасштабної військової агресії сусідської країни) акцентуючи увагу на певних напрямках, які зараз визначає держава. Безумовним є актуальність медіаграмотності, адже у війні ХХІ століття інформаційна складова відіграє не меншу роль аніж реальна зброя. І, звичайно, життєдайна сила моральної підтримки людей також стоїть в перших рядках пріоритетів виховного процесу.

У квітні 2023 року в ЗДМФУ відбувся моніторинг якості освіти в рамках якого проводились опитування студентської молоді. Показовим є декілька моментів на які варто звернути увагу саме як на виклик, що терміново потребує відповіді та змін. Студенти загалом надавали доволі позитивні оцінки якості освітнього процесу, але була і критика: 20% респондентів (з 607 осіб) зазначили проблему негативного ставлення деяких викладачів, а 10,2% респондентів вказали на упередженість науково-педагогічних працівників по відношенню до студентів. Серед критеріїв оцінювання якості

освіти 23,6% респондентів акцентували увагу на значущості саме ставлення до студентів. В побажаннях, які залишили студенти у своїх відгуках була висловлена думка, що викладачі мають бути «не упередженими», «не бути байдужими» та «не знецінювати». Дані, отримані в результаті моніторингу, вказують наскільки важливим для студентів є не тільки отримання професійних знань і навичок, але й людські стосунки в системі університету.

Щодо трансформацій які ми спостерігаємо в сьогоденні вищій освіті у военний час – це неймовірна за своєю потужністю активність студентів, що скеровується студентським активом. Із самого початку війни Студентська рада тоді ще ЗДМУ ініціювала багато волонтерських проєктів, знімала мотивуючі відео для you-tube, самостійно співпрацювали із студентами інших країн для максимального розголосу того, що відбувалось на початку війни, а потім для волонтерської допомоги лікарням та ЗСУ. Наші студенти транслюють підвищений інтерес до національної історії, культури, мови, світоглядно-філософського підґрунтя своєї національної ідентичності.

В організації виховної роботи ЗДМФУ керується багатьма нормативними документами, деякі з яких були затверджені вже під час війни, а отже, допомагають визначитись з пріоритетами в актуальних умовах. Головними напрямками національно-патріотичного виховання згідно з «Концепцією національно-патріотичного виховання в системі освіти України» (затвердженої Наказом Міністерства освіти і науки України 06 червня 2022 року № 527) є громадянсько-патріотичне, духовно-моральне, військово-патріотичне, екологічне виховання. Концепція декларує формування нового українця на основі національних та європейських цінностей через виховання поваги до національних символів, активну участь у громадсько-політичному житті країни; декларування верховенства права, поваги до прав людини; готовність до природоохоронної діяльності; толерантне ставлення до цінностей і переконань представників іншої культури, а також до регіональних та національно-мовних особливостей; готовність захищати суверенітет і територіальну цілісність України.

Варто зазначити, що традиції організації та проведення виховної роботи в ЗДМФУ дали змогу без перешкод та ускладнень врахувати всі сучасні вимоги Концепції у виховному процесі в 2022-2023 навчальному році. Організація виховної роботи в університеті здійснюється за допомогою активної взаємодії всіх ланок освітньої системи. У організації та проведенні виховної роботи активну участь беруть ректорат, деканати, Рада гуманітарної освіти і виховної роботи, Студентська рада, відповідальні за виховну на курсах, на кафедрах, із земляцтвами. Активною просвітницькою роботою займається бібліотека університету. Безумовно, висвітлення інформації про виховні заходи на сайті ЗДМФ є частиною виховного процесу та внеском у формування медіаграмотності студентської молоді.

Виховна робота керується базовими Положеннями університету: про гуманітарну освіту і виховну роботу; про куратора академічної групи; про Раду гуманітарної освіти і виховної роботи. Цьогоріч, як і всі попередні роки, на початку навчального року було затверджено декілька наказів, які визначили відповідальних за виховну роботу на кафедрах, в академічних групах, із земляцтвами. Команда в системі Teams Office, створена ще в період епідемії та переходу українських університетів в онлайн режим навчання, дозволяє оперативно реагувати на нову інформацію, ділитися новинами, збирати та використовувати цілу базу даних, організовувати онлайн наради та постійно обмінюватись досвідом. Особливе місце займає тека з методичним супроводом виховної роботи в ЗДМФУ: «Журнал куратора», «Рекомендації для заступників завідувачів кафедр з виховної роботи та кураторів академічних груп», «Порадник здобувача вищої освіти», «Презентативний проспект країн студенти з яких навчаються в ЗДМФУ» та інше.

Зважаючи на вищезазначені виклики часу, мусимо визначитись із стратегіями подальшої роботи. По-перше, варто зазначити, що процес виховання в системі вищої освіти завжди двобічний – викладачі, виховуючи, самі отримують безцінний досвід, що збагачує та допомагає оптимізувати виховну роботу. Якщо у моніторингу якості освіти студенти акцентували увагу на важливості справедливого неупередженого ставлення до них, то на це потрібно звертати особливу увагу. Повага

та увага до студентів – понад усе! Для підтримки даної стратегії варто продовжити моніторинг якості освіти серед студентів з акцентом на аналіз виховної складової.

По-друге, студенти потребують розуміння, підтримки та допомоги, а не моралізаторства, що докорінним чином відрізняється від старої моделі виховної роботи в університетах. На жаль, для певного контингенту науково-педагогічних працівників українських університетів виховна робота все ще стигматизована пам'яттю радянських часів, коли вона трансливала домінуючу позицію в системі та не передбачала студентоцентризму університетів. Тому, виховання тих хто виховує також важливе. В стратегії розвитку виховної роботи в університеті обов'язковою умовою є просвітницька діяльність для самих викладачів: лекції, семінари-тренінги, круглі столи з обміну досвідом і т.ін.

По-третє, студентське самоврядування задає багато нових потужних напрямків діяльності. Молодь дуже подорослішала протягом останнього воєнного року життя нашої країни. Студенти генерують ідеї, займаються волонтерством, активно долучаються до соціальних мереж та беруть участь в інформаційній війні. Тому, виховний процес має бути гнучким та мобільним, щоб швидко долучатись до студентських ініціатив, навіть, якщо такі не були заплановані та не передбачались на початку року в календарних планах. Світ змінюється, молодь змінюється, науково-педагогічні працівники беруть участь у цих трансформаціях, керуючись державними стратегіями національно-патріотичного виховання, вносячи корективи за потреби.

Життя під час війни змушує говорити не тільки про демократію і студентоцентризм, жорстокий час вимагає від людей бути максимально людяними та підтримувати одне одного. Тому, фактор психологічної підтримки, дружнього ставлення та розуміння є вкрай важливим. Повага, співчуття, емпатія є вкрай важливими для підготовки фахівців в галузі охорони здоров'я. В своїй промові 1972 року Віктор Франкл стверджував, що ми маємо ставитись до іншого навіть краще ніж він є, щоб дати йому шанс стати кращою версією себе. Така порада є чудовим стандартом для реалізації виховної роботи: дещо ідеалізувати людину, щоб вона сама змогла повірити в себе і відтак ставати кращою, наслідуючи цю традицію все своє життя.

ПРО ДИСТАНЦІЙНЕ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я» НА 6-Х КУРСАХ МЕДИЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ І МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

В.В. Таранов, доцент кафедри соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного та фармацевтичного права

Ключові слова: Соціальна медицина, громадське здоров'я, дистанційне викладання, методика викладання дисципліни.

Вступ. Дистанційне викладання навчальної дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я», яке внаслідок відомих причин використовувалось протягом декількох останніх семестрів на кафедрі соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного та фармацевтичного права, дозволило набути значного досвіду у цій справі.

Основна частина. Навчальний процес охоплює декілька завдань: а) проведення, відповідно до робочої програми навчальної дисципліни, практичних занять з двох модулів, б) організація виконання СРС, в) підготовка до іспиту КРОК-2.

Практичні заняття проводяться за наступним сценарієм: викладення основних питань теми викладачем, самостійна робота студентів з методичними матеріалами кафедри, виконання навчальних завдань під керівництвом викладача (в процесі якого проходить комунікація викладача зі студентами), проведення тестування, оцінювання роботи студента за результатами тестування, усних відповідей та надісланих робіт з результатами виконаних завдань. В процесі роботи студенти користуються наданими методичними матеріалами, які, в основному містяться в підготовленому кафедрою практикумі. Для деяких тем надаються додаткові матеріали з текстовим і візуальним контентом.